

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 15 april 2011

340/2011

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om prehospital akutsjukvård

Utfärdad i Helsingfors den 6 april

I enlighet med social- och hälsovårdsministeriets beslut föreskrivs med stöd av 41 och 46 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010):

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning tillämpas på prehospital akutsjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och på centralen för prehospital akutsjukvård inom ett specialupptagningsområde enligt samma lag. Förordningen tillämpas också på patientförflyttningar mellan vårdinrättningar när det för att trygga den vård och övervakning som patientens tillstånd kräver är ändamålsenligt att för transport av patienten använda en ambulans som hör till den prehospitala akutsjukvården eller till någon annan verksamhetsenhet.

2 §

Uppgifter inom den prehospitala akutsjukvården

Samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt ska i samband med ordnandet av prehospital akutsjukvård

1) svara för upprätthållandet av beredskapen för prehospital akutsjukvård och leda den operativa verksamheten inom prehospital akutsjukvård samt utarbeta anvisningar för hur patienter som behöver transport ska hänvisas till vård och anvisningar för situationer där en patient inte behöver transport,

2) svara för den dagliga verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården samt för speciellsituationer som avviker från den

dagliga verksamheten och beredskapen för dem,

3) utarbeta larmanvisningar och andra anvisningar som gäller prehospital akutsjukvård; anvisningarna samordnas av centralen för prehospital akutsjukvård inom ett specialupptagningsområde och lämnas till Nödcentralsverket,

4) avtalas med sjöräddningsmyndigheterna om verksamhetsmodeller med hjälp av vilka prehospital akutsjukvård på vårdnivå tryggas för patienter i uppdrag som sjöräddningsmyndigheterna ansvarar för,

5) avtala med andra myndigheter och aktörer om användningen av den specialutrustning och de specialfordon som behövs inom den prehospitala akutsjukvården,

6) svara för rådgivning och information till befolkningen inom sitt område i ärenden som hör till den prehospitala akutsjukvården,

7) vid behov inspektera att de enheter som används i uppdrag inom den prehospitala akutsjukvården är lämpliga för uppdraget, inklusive ambulanser som inte hör till den prehospitala akutsjukvården,

8) följa och producera nyckeltal som gäller verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården för centralen för prehospital akutsjukvård, regionförvaltningsverket och Institutet för hälsa och välfärd i syfte att utvärdera utfallet av beslutet om servicenivån och resultaten av verksamheten,

9) producera andra tanke på verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården ändamålsenliga hälso- och sjukvårdstjänster e en-

lighet med vad som avtalats i avtalet om ordnande av specialiserad sjukvård, den regionala planen för ordnande av hälso- och sjukvård eller beslutet om servicenivån för den prehospitala akutsjukvården,

10) avtala med polisinsättningarna om hur samarbetet ska ordnas i krävande situationer som leds av polisen och där det behövs prehospital akutsjukvård (taktisk prehospital akutsjukvård).

3 §

Uppgifter för centralen för prehospital akutsjukvård inom ett specialupptagningsområde

Centralen för prehospital akutsjukvård inom ett specialupptagningsområde ska

1) samordna verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården i sjukvårdsdistriktet inom sitt område och ge anvisningar som gäller den med beaktande av regionala särdrag såsom språk och geografiska förhållanden, samt tillsammans med centralerna för prehospital akutsjukvård inom de andra specialupptagningsområdena bereda och samordna riksomfattande anvisningar som gäller verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården,

2) inom sitt område följa den prehospitala akutsjukvårdens nyckeltal och genomslagskraft samt främja forskningen kring prehospital akutsjukvård,

3) samordna de elektroniska patientdatasystem inom centralens område som används inom den prehospitala akutsjukvården samt andra datasystem som sjukvårdsdistriktet behöver så att de bildar en sådan funktionell helhet som det avtalats om med sjukvårdsdistriktet.

4 §

Innehållet i beslutet om servicenivån för den prehospitala akutsjukvården

I beslutet om servicenivån fastställs tillgången på prehospital akutsjukvård samt den prehospitala akutsjukvårdens nivå och innehåll inom verksamhetsområdet. Beslutet ska grunda sig på en riskanalys, på olika slags

risker för sjukdomsfall och olyckor samt på andra lokala faktorer som inverkar på behovet av prehospital akutsjukvård.

I riskanalysen ska man beakta den befolkning som permanent vistas i området och befolkningens åldersstruktur, fritidsbebyggelse och turism, trafikrelaterade frågor samt områdets särskilda olycksrisker och antalet personskador som sannolikt kan uppkomma på grund av dem. I beslutet om servicenivån ska olika myndigheters synpunkter och riskanalyser beaktas.

I beslutet delas det område som hör till en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt upp i områden på en kvadratkilometer, vilka klassificeras i riskområdesklasser på det sätt som bestäms i 5 §. I beslutet om servicenivån fastställs inom varje riskområdesklass målen för insatstiderna för enheterna inom den prehospitala akutsjukvården inom respektive angelägenhetsklass enligt 6 §.

5 §

Riskområdesklasser inom prehospital akutsjukvård

De en kvadratkilometer stora områden som området för en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt delas upp i klassificeras i fem riskområdesklasser enligt det genomsnittliga antalet uppdrag, bebyggelse och trafikleder i den prehospitala akutsjukvården inom området enligt följande:

Riskområdesklass 1	antalet uppdrag inom prehospital akutsjukvård är fler än ett per dygn
Riskområdesklass 2	antalet uppdrag inom prehospital akutsjukvård är färre än ett per dygn men fler än ett per vecka
Riskområdesklass 3	antalet uppdrag inom prehospital akutsjukvård är färre än ett per vecka men fler än ett per månad

Riskområdesklass 4	antalet uppdrag inom prehospital akutsjukvård är färre än ett per månad och området är bebyggt eller det går en stamväg eller riksväg genom området,
Riskområdesklass 5	det finns ingen permanent bosättning i området.

6 §

Angelägenhetsklass för uppdrag inom den prehospitala akutsjukvården

Larmuppdragen inom prehospital akutsjukvård delas på basis av en riskbedömning vid nödcentralen in i fyra angelägenhetsklasser enligt följande:

<i>Uppdrag i klass A:</i> ett uppdrag inom prehospital akutsjukvård som bedömts som ett högriskuppdrag, där det på basis av bakgrundsuppgifter (anamnes) eller uppgifter om händelsen i fråga finns skäl att anta att den hjälpbehövandes basala livsfunktioner är direkt hotade.
<i>Uppdrag i klass B:</i> ett uppdrag som sannolikt är ett högriskuppdrag inom prehospital akutsjukvård, där man dock inte med säkerhet känner till nivån på störningarna i den hjälpbehövandes basala livsfunktioner
<i>Uppdrag i klass C:</i> den hjälpbehövandes basala livsfunktioner har bedömts vara stabila eller störningen i dem lindrig, men situationen kräver att den prehospitala akutsjukvården gör en snabb bedömning
<i>Uppdrag i klass D:</i> den hjälpbehövandes tillstånd är stabilt och det förekommer inga störningar i de basala livsfunktionerna, men den prehospitala akutsjukvården ska göra en bedömning av vårdbehovet

7 §

Fastställande av insatstiderna

I beslutet om servicenivån fastställs det för varje riskområdesklass hur stor del av befolkningen man strävar efter att nå med åtminstone en enhet för första insatsen i angelägenhetsklass A och B inom 8 och hur stor del av befolkningen inom 15 minuter från larmet. För uppdrag i klass C fastställs det för varje riskområdesklass hur stor del av befolkningen man strävar efter att nå med en enhet inom den prehospitala akutsjukvården ambulans inom 30 minuter och för uppdrag i klass D hur stor del av befolkningen man strävar efter att nå med en enhet inom den prehospitala akutsjukvården inom 2 timmar från larmet. För alla riskområdesklasser fastställs det dessutom hur stor del av befolkningen man strävar efter att nå med en enhet på vårdnivå för uppdrag i angelägenhetsklass A och B inom 30 minuter från larmet. Insatstiden räknas från det att nödcentralen har larmat en enhet till dess att enheten meddelar att den är på plats.

Den befolkning som hör till samma riskområdesklass ska få jämlik service inom hela sjukvårdsdistriktets område oberoende av hur den prehospitala akutsjukvården ordnas. Sjukvårdsdistrikten ska avtala om gemensam praxis för skötseln av uppdrag inom den prehospitala akutsjukvården vid gränsområdena mellan distrikten.

8 §

Enheter och personal inom den prehospitala akutsjukvården

Med en enhet inom den prehospitala akutsjukvården avses ett fordon som hör till den operativa verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården samt fordonets personal. Enheter inom den prehospitala akutsjukvården kan förutom ambulanser vara t.ex. lednings- eller läkarbilar.

I enheterna inom den prehospitala akutsjukvården ska det finnas följande personal:

1) i en enhet för första insatsen minst två personer med utbildning som lämpar sig för första insatsen,

2) i en enhet inom prehospital akutsjukvård på basnivå

a) minst en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och som har en utbildning som är inriktad på prehospital akutsjukvård, och

b) minst en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården eller en person som har avlagt räddningsmannaexamen eller en motsvarande tidigare examen,

3) i en enhet inom prehospital akutsjukvård på vårdnivå

a) minst en person som har avlagt examen för förstavårdare (YH) eller en sådan legitimerad sjukskötare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och som har avlagt en studiehelhet inriktad på prehospital akutsjukvård på vårdnivå omfattande minst 30 studiepoäng i samarbete med en yrkeshögskola som har ett utbildningsprogram inom prehospital akutsjukvård i enlighet med undervisnings- och kulturministeriets beslut, och

b) minst en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården eller en person som har avlagt räddningsmannaexamen eller en motsvarande tidigare examen.

I situationer där den prehospitala akutsjukvården är utsatt för hög belastning och i speciellsituationer kan man tillfälligt avvika från de krav som anges i 1 mom. Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas inte heller på gränsbevakningsväsendets helikopterenheters sammansättning och utrustning eller på besättningsens kompetens i verksamhet enligt sjöräddningslagen (1145/2001).

9 §

Ledningssystem

I samkommunen för varje sjukvårdsdistrikt ska det finnas en läkare som ansvarar för den

prehospitala akutsjukvården och som leder distriktets prehospitala sjukvård och dess verksamhet i enlighet med avtalet om ordnande av specialiserad sjukvård och beslutet om servicenivån. Läkaren ska ha lämplig utbildning inom en medicinsk specialitet samt god förtrogenhet med prehospital akutmedicin och erfarenhet av verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården.

Centralen för prehospital akutsjukvård inom ett specialupptagningsområde ska inom sitt område ordna akutläkarjour dygnet runt vid minst ett verksamhetsställe. Den jourhavande akutläkaren leder den operativa medicinska verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården inom sitt verksamhetsområde och ansvarar för att vårdanvisningar ges till områdets fältchefer och annan personal inom prehospital akutsjukvård.

Varje sjukvårdsdistrikt ska ha fältchefer för den prehospitala akutsjukvården i tjänst dygnet runt. Fältcheferna är oberoende av på vilket sätt den prehospitala akutsjukvården ordnas situationschefer för den prehospitala akutsjukvården för sitt sjukvårdsdistrikt under den läkare som ansvarar för den prehospitala akutsjukvården och den jourhavande akutläkaren.

10 §

Fältchef för den prehospitala akutsjukvården

Fältchefen för den prehospitala akutsjukvården ska

1) som förstavårdare på vårdnivå delta i skötseln av uppdragen inom den prehospitala akutsjukvården,

2) i situationer som inbegriper flera enheter och myndigheter bestämma om användningen av enheterna inom den prehospitala akutsjukvården inom sitt verksamhetsområde samt andra ambulanser som finns inom området när det är fråga om uppdrag inom prehospital akutsjukvård,

3) stödja nödcentralen i situationer där man är tvungen att avvika från de anvisningar för den dagliga verksamheten som sjukvårdsdistriktet och Nödcentralsverket tidigare kommit överens om, såsom situationer där efterfrågan på prehospital akutsjukvård överstiger de resurser som finns till förfogande.

En fältchef för den prehospitla akutsjukvården ska vara förstavårdare (YH) eller sådan 1 i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården avsedd legitimerad sjukskötare som har avlagt en studiehelhet inriktad på prehospital akutsjukvård på vårdnivå omfattande minst 30 studiepoäng i samarbete med en yrkeshögskola som har ett utbildningsprogram inom prehospital akutsjukvård i enlighet med undervisnings- och kulturministeriets beslut. Dessutom ska fältchefen ha tillräcklig administrativ och operativ kompetens inom prehospital akutsjukvård och den erfarenhet som krävs för uppgiften.

11 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 2011.

I 79 § 1 mom. i hälso- och sjukvårdslagen anges när den prehospitla akutsjukvården senast ska uppfylla det som föreskrivs i 39 § i hälso- och sjukvårdslagen.

I fråga om utbildningskraven för personer som avses i 8 § 2 mom. får de bestämmelser

som gällde vid ikraftträdandet av denna förordning tillämpas till och med utgången av år 2013.

Trots det som bestäms i 8 § 2 mom. 2 punkten kan två personer som vid denna förordnings ikraftträdande har räddningsmannaxamen och regelbundet har varit verksamma i uppgifter inom prehospital akutsjukvård på basnivå utgöra manskapet i en enhet inom prehospital akutsjukvård på basnivå.

Trots det som bestäms i 8 § 2 mom. 3 punkten och 10 § 2 mom. kan personer som vid denna förordnings ikraftträdande är yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och har tillräcklig kompetens inom prehospital akutsjukvård och den erfarenhet som krävs för uppgiften och som tjänstgör i uppgifter inom prehospital akutsjukvård på vårdnivå eller som fältchefer fortfarande vara verksamma i nämnda uppgifter.

Samkommun för varje sjukvårdsdistrikt ska ha sådana fältchefer som avses i 9 § 3 mom. och 10 § senast den 1 januari 2014.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna förordning får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Helsingfors den 6 april

Omsorgsminister *Paula Risikko*

Regeringsråd *Anne Koskela*